

PROFIL ABSOLVENTA

Co by měli z paliativní medicíny znát
a umět absolventi lékařských fakult

„Dobrý lékař léčí nemoc, skvělý lékař léčí člověka, který tu nemoc má.“

Sir William Osler

„Způsob, jakým se staráme o umírající, je zrcadlem lidskosti naší společnosti.“

Balfour Mount, kanadský chirurg a průkopník paliativní medicíny

Paliativní péče zažívá v posledních dvaceti letech v naší zemi zásadní rozvoj. Vedle tradičních lůžkových hospiců vznikly zcela nové služby jako mobilní specializovaná paliativní péče nebo paliativní konziliární týmy, které se věnují pacientům se závažným, nevléčitelným onemocněním a podporují také jejich blízké. Rozvoji paliativní péče jako oboru se systematicky věnuje Ministerstvo zdravotnictví, soukromé nadace, i přímo poskytovatelé zdravotních služeb, kteří podporují lepší dostupnost této péče pro všechny, kteří ji potřebují.

Vzdělávání v tomto oboru přesto zůstávalo na okraji pozornosti a až v posledních několika letech se začíná ve studijních oborech lékařských fakult objevovat. Data z Velké Británie přitom ukazují na to, že absolvent lékařské fakulty se v prvním roce po absolutoriu v průměru stará o 40 umírajících pacientů a o zhruba dalších 120, kteří mají před sebou poslední měsíce života.

Předložený dokument vznikl v rámci unikátního projektu České společnosti paliativní medicíny ČLS JEP, na kterém se podílelo 7 z 8 lékařských fakult České republiky. Jejich zástupci, oficiálně nominovaní vedením fakult, se během roku a půl společné práce věnovali vytvoření profilu absolventa, který v 7 oblastech popisuje, jaké znalosti, dovednosti a postoje v oblasti paliativní medicíny by měl mít každý absolvent a absolventka při nástupu do praxe. Dokument nastavuje minimální souhrn těchto výstupů z učení, které mohou fakulty použít pro formulaci vlastních studijních programů, v přípravě konkrétních předmětů či způsobů ověřování nabytých kompetencí absolventa.

Celý projekt a vznik tohoto dokumentu finančně podpořil nadační fond Kladné nuly, kterým za jejich podporu srdečně děkujeme, stejně jako všem kolegům a kolegyním, kteří se do projektu zapojili.

Na dokumentu se podíleli zástupci následujících lékařských fakult:

Lékařská fakulta Masarykovy Univerzity

Lékařská fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Lékařská fakulta Ostravské Univerzity

Lékařská fakulta v Hradci Králové, Univerzita Karlova

Lékařská fakulta v Plzni, Univerzita Karlova

2. lékařská fakulta Univerzity Karlovy

3. lékařská fakulta Univerzity Karlovy

Tematická oblast		Úroveň výstupu (znalosti / dovednosti / postoje)		
		Zná	Umí	Postoj
Obecné principy				
1.	Absolvent vysvětlí pojem paliativní péče.	■		
2.	Absolvent vysvětlí koncept bio-psycho-socio-spirituálního přístupu k člověku a jeho potřebám.	■		
3.	Absolvent vysvětlí koncept kvality života v kontextu pokročilého onemocnění.	■		
4.	Absolvent vysvětlí komplexní dopad závažné nemoci na život pacienta a jeho blízkých.	■		
5.	Absolvent vysvětlí koncept individuálních cílů zdravotní péče a přiměřené zdravotní péče.	■		
6.	Absolvent vysvětlí koncept celkové bolesti ("total pain").	■		
7.	Absolvent vysvětlí pojmy obecná, specializovaná, časná a terminální paliativní péče.		■	
8.	Absolvent umí vyjmenovat a popsat organizační formy specializované paliativní péče.	■		
9.	Absolvent rozumí významu paliativní péče jako součásti základních lékařských oborů i jako samostatné odbornosti.	■		

Multidisciplinarita				
10.	Absolvent rozumí významu multidisciplinární spolupráce a přínosu jednotlivých profesí v rámci paliativního týmu.	■		

Komunikace a podpora				
11.	Absolvent ovládá pravidla komunikace závažných zpráv dle standardních komunikačních protokolů.		■	
12.	Absolvent ovládá základní pravidla komunikace o hodnotách, preferencích, cílech péče a plánu péče v kontextu závažného onemocnění.		■	

		Zná	Umí	Postoj
13.	Absolvent ovládá komunikační techniky pro zvládnutí silných emocí na straně pacienta a jeho blízkých.		■	
14.	Absolvent ovládá techniky k vyjádření empatie v komunikaci s pacientem a jeho blízkými.		■	
15.	Absolvent ovládá principy komunikace s pozůstalými po úmrtí pacienta.		■	
16.	Absolvent respektuje autonomii pacienta, i v situacích konfliktu s vlastním názorem či postojem.			■

Etické a právní aspekty paliativní péče				
17.	Absolvent rozumí etickým dilematům, která mohou vzniknout při poskytování paliativní péče.	■		
18.	Absolvent vyjmenuje a vysvětlí základní právní normy pro poskytování zdravotní péče v ČR, včetně péče o pacienta v závěru života.	■		
19.	Absolvent vysvětlí podstatu konceptu plánování budoucí péče (advance care planning), včetně využití nástrojů dříve vysloveného přání a určení osoby s právem zástupného souhlasu.	■		
20.	Absolvent vysvětlí základní argumenty současné etické diskuse o eutanázii a asistovaném sebeusmrcení.	■		

Řešení symptomů				
21.	Absolvent umí popsat typický klinický průběh závažných onemocnění v jejich závěrečných fázích z hlediska symptomů, zdrojů distresu a možností paliativních intervencí: • onkologické onemocnění • syndrom geriatrické deteriorace • syndrom demence, neurodegenerativní onemocnění • srdeční selhání • renální selhání • jaterní selhání • CHOPN • refrakterní multiorgánová selhání v prostředí intenzivní péče	■		

		Zná	Umí	Postoj
22.	Absolvent zhodnotí nejčastější symptomy pokročilého onemocnění z hlediska pravděpodobné příčiny, intenzity a závažnosti pro pacienta.		■	
23.	Absolvent navrhne plán řešení nejčastějších tělesných symptomů pokročilého onemocnění: bolest, dušnost, nauzea, zvracení, únava.		■	
24.	Absolvent navrhne plán řešení nejčastějších psychických a psychiatrických symptomů pokročilého onemocnění: úzkost, deprese, delirium.		■	
25.	Absolvent rozumí zásadám bezpečného užívání opioidů a managementu jejich nežádoucích účinků.	■		
26.	Absolvent rozpozná příznaky terminálního stavu a navrhne plán péče o umírajícího pacienta.		■	

Dětská paliativní péče				
27.	Absolvent vysvětlí specifika a odlišnosti perinatální, dětské a dospělé paliativní péče.	■		
28.	Absolvent pojmenuje cílové skupiny diagnóz pro dětskou paliativní péči.	■		

Sebepéče				
29.	Absolvent vysvětlí pravidla sebepéče a duševní hygieny při péči o závažně nemocné pacienty.	■		
30.	Absolvent reflektuje vlastní prožívání v emočně vypjatých situacích.		■	
31.	Absolvent rozpoznává a reflektuje hranice svých profesních kompetencí.		■	

Česká společnost paliativní medicíny ČLS JEP

2025

Dokument vznikl za podpory nadačního fondu **Kladné nuly**.

www.paliativnimedicina.cz

<https://www.paliativnimedicina.cz/projekt-podpory-lf>

Realizační tým projektu:

MUDr. Ondřej Sláma, Ph.D.

Doc. PhDr. Radka Bužgová, Ph.D.

PhDr. Martin Loučka, Ph.D.

MUDr. Sára Víchová